

РОЗРОБКА СТАРТАП-ПРОЄКТІВ У ГАЛУЗІ ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ

¹Вінницький національний технічний університет

Анотація

У роботі розглянуто сучасний стан та перспективи розробки стартап-проектів в Україні. Описано основні стадії розвитку стартапу та розглянуто найпоширеніші ризики, з якими стикаються розробники при запуску стартапу.

Ключові слова: інформаційні технології, стартап, ризики, стадії стартапу.

Abstract

The current state and prospects of development of startup projects in Ukraine are considered in the work. The main stages of startup development are described and the most common risks faced by developers when starting a startup are considered.

Keywords: information technologies, startup, risks, startup stages.

Вступ

Протягом останнього двадцятиріччя інформаційно-технологічна індустрія стала рушійною силою конкурентоспроможності світової економіки. Розвиток інформаційних технологій змінив способи і методи господарювання, що зумовило переосмислення підходів до управління, отримання знань, впровадження інновацій, створення нових бізнес моделей діяльності підприємств тощо. Із розвитком інформаційних технологій інтенсивно розвиваються стартап-компанії, які є гнучкі до потреб ринку та пропонують конкретні рішення для своєї цільової аудиторії.

Під визначенням стартапу розуміється новостворена компанія, бізнес якої базується на інноваційних технологіях, які не вийшли на ринок або тільки почали виходити на нього і потребують залучення зовнішніх ресурсів.

Метою роботи є розгляд особливостей та перспектив розробки стартап-проектів у галузі інформаційних технологій.

Основна частина

Стартап як соціально-економічне явище постає як засіб підтримки конкурентного середовища, зокрема шляхом здійснення структурних змін, пов'язаних із переходом до нових технологічних систем, що супроводжується появою проривних інновацій. Стартап-проекти – це «сила», яка може послабити владу великих компаній і стимулювати розвиток сучасних ринків, що особливо важливо при зміні технічних характеристик [1].

В Україні існує понад 100 дослідницьких центрів світових компаній, які працюють із програмним забезпеченням, цифровими іграми та електронною комерцією. Значна кількість світових компаній вийшли на український ринок опосередковано, шляхом злиття та поглинання або через співпрацю за програмою аутсорсингу. EPAM, Luxoft, Global Logic вийшли на український ІТ-ринок, заснувавши дочірні компанії, прагнучи отримати переваги від високоякісних ІТ-фахівців, географічної близькості до європейських ринків та низької вартості розробки програмного забезпечення [2]. Найперспективнішими напрямками для стартапів є: технології програмування та додатки для використання смартфона як платіжного засобу, програмні продукти для автоматизації повторюваних

операцій, програмні продукти для пошуку прихованих зв'язків в інформаційному просторі; розробка онлайн-курсів.

Кожен стартап, варто розглядати як проект, який має певні етапи свого розвитку. Поділ на етапи є приблизний і залежить від мети і спрямованості стартапу, від сфери його діяльності та інших критеріїв, які будуть впливати на швидкість розвитку, і на кількість і рівень інвестицій в стартап.

Для розробки стартап-проектів в галузі інформаційних технологій зазвичай виділяють такі стадії, як посівна, стадія запуску, стадія зростання, стадія розширення та стадія виходу.

На першому етапі – *посівній стадії* – генерується ідея проекту, що тримається на ентузіазмі та бажанні розробників. Дана стадія передбачає розробку детального плану розвитку стартапу, участь у конкурсах, що забезпечить перевірку життєздатності стартапу.

Стадія запуску має на меті налагодження системи просування проекту і пошуку джерел фінансування. На даному етапі необхідно мати створений прототип або робочу модель, розділені функції між командою розробників та сформований план розвитку.

Стадія зростання передбачає наявність сформованого продукту чи технології, що має приносити прибуток. На даній стадії стартап-проект має постійних користувачів та займає помітне місце на ринку. Цей етап має на меті доопрацювання недоліків, залучення більшої кількості користувачів та масштабування ринку.

На наступному етапі – *стадії розширення* – має бути вже сформований продукт, який приносить прибуток, впроваджена реклама, сервіс та управління компанією працює стабільно. Завданням цієї стадії є продовження розширення кола користувачів та виходу на нові ринки.

Стадія виходу передбачає, що компанія характеризується налагодженою роботою, має хороші позиції на ринку, а стартап-проект забезпечує постійний прибуток. На цьому етапі розробники проекту та інвестори отримують прибуток від стартапу, можуть випускати акції, що приносять дохід засновникам, а стартап-проект перетворюється на серйозний бізнес.

За статистикою, у 91% випадків стартап-проекти не реалізуються на етапі посівної або запуску через низький рівень підготовки бізнес-команди та слабкий менеджмент, і лише в 9% випадків – через помилки в науково-дослідній та дослідницько-конструкторській роботі [3].

На даній момент конкуренція на глобальному ринку збільшує активність, адже фактор локальності втратив сенс з початком пандемії. Сильною стороною розвитку стартапу в Україні є проекти, пов'язані зі штучним інтелектом. Однак більшість українських стартап-проектів в галузі інформаційних технологій стикаються з відсутністю знань про побудову бізнес-моделі, формування команди, здійснення продажів, вивчення ринку та аудиторії, а також проблеми з залученням інвестицій.

Одним із негативних факторів, що впливає на розвиток стартап-проекту, є відсутність попиту вітчизняних компаній на стартапи. Причинами цього називають:

- брак фінансів;
- недостатня проінформованість про існуючі проекти;
- ризики подальшого масштабування;
- відсутність ринкового стимулу або потенціалу;
- відсутність підтримки з боку держави.

Комерційний успіх інновацій навіть на пізніх стадіях стартап-проекту заздалегідь невідомий і важко передбачити. Складність полягає в тому, що високотехнологічні стартапи працюють у сфері інновацій, що, у свою чергу, створює високі ризики для сприйняття ринком нових комерційних продуктів при розширенні його цільових сегментів.

Підсумовуючи, експерти виділяють наступні найбільш поширені ризики, з якими стикаються при запуску стартапів [4]:

- погана команда;
- неадекватна оцінка бізнес-ідей;
- невідповідність бізнес-моделі стартапу;
- відсутність належного фінансування.

Наявність проблем і ризиків стартапів та з огляду на їх значення для розвитку сучасних інноваційних моделей економічного розвитку існує необхідність в їх системній підтримці з боку держави [5]. Основними напрямками цієї підтримки є: розвиток культури підприємництва за допомогою навчальних закладів; створення сприятливого інвестиційного клімату, переважно на основі стабільності економічної політики; створення законодавчих основ, що регулюють правові,

економічні та соціальні аспекти стартапів; інформаційна допомога, допомога в участі в міжнародних проєктах; надання фінансової підтримки для зміцнення підприємництва; посилення соціальної спрямованості стартап-проєктів. За відсутності чітких стимулів до інновацій, коли державна підтримка недостатня, розвиток бізнесу можливий за умови залучення освітнього простору до формування основ стартап-освіти та забезпечення реалізації накопиченого багажу наукових ідей.

Висновки

У ході проведеного аналізу було розглянуто особливості створення стартап-проєктів у галузі інформаційних технологій, розглянуто основні етапи впровадження стартапу як бізнес-моделі. Розглянуто ризики, що виникають при запуску стартапів, та виділено проблеми, з якими стикаються розробники стартап-проєктів у галузі інформаційних технологій.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

1. Що таке стартап? Бізнес-UA: веб-сайт. URL: <http://biznesua.com.ua/shho-take-startap/> (дата звернення 09.07.2022).
2. Кравченко М. О. Розвиток стартап компанії на основі співробітницького підходу / М. О. Кравченко // Інтелект ХХІ: науковий економічний журнал. 2016. Випуск 5. С. 75-79.
3. Томашевський О. М., Цегелик Г. Г., Вітер М. Б., Дубук В. І. Інформаційні технології та моделювання бізнес процесів : навчальний посібник. Київ : Центр учбової літератури, 2012. с. 296.
4. Кравченко М. О. Системно-структурна концепція економічної стійкості підприємств : монографія. Київ: Видавець Вишемирський В.С., 2017. 460 с.
5. Іванченко Н.О., Подскребко О.С., Сідлецька А.О. Основні проблеми та перспективи розвитку ринку стартапів в Україні. Бізнес Інформ. 2020. № 9. С. 303–311. URL: <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2020-4-303-311>(дата звернення 10.07.2022)

Карабун Вікторія Сергіївна – студентка групи ІКН-18б, факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: karabunviktorija@gmail.com.

Толстая Дар'я Петрівна – студентка групи ІКН-18б, факультет інтелектуальних інформаційних технологій та автоматизації, Вінницький національний технічний університет, м. Вінниця, email: dasha.tolstaya18@gmail.com.

Науковий керівник: **Білоконь Тетяна Миколаївна** – кандидат економічних наук, доцент кафедри підприємництва, логістики та менеджменту, Вінницький національний технічний університет, Вінниця, e-mail: tm.bilokon@gmail.com.

Karabun Viktoriia S. – Department Intelligent Information Technology and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: karabunviktorija@gmail.com.

Tolstaya Daria P. – Department Intelligent Information Technology and Automation, Vinnytsia National Technical University, Vinnytsia, email: dasha.tolstaya18@gmail.com.

Supervisor: **Tetiana Bilokon** - Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor of the Department of Entrepreneurship, Logistyk and Management, Vinnitsa National Technical University, Vinnytsia, e-mail: tm.bilokon@gmail.com.